

GLOBAL GRANTS COMMUNITY ASSESSMENT RESULTS

Use this form to report community assessment findings to The Rotary Foundation when you apply for a global grant.

Assessing the strengths, weaknesses, needs, and assets of the community you plan to help is an essential first step in designing an effective and sustainable global grant project. See the [Conducting Community Assessments](#) handbook for full instructions and helpful tips.

This form will help you report the results of your community assessment, and it's required when you apply for any humanitarian or vocational training team grant. Complete a separate form for each beneficiary community (e.g., school, health care system, or village), using information that is both current and specific to each community. Remember, you can't use global grant funds to cover the cost of doing an assessment, but you can use district grant funds.

COMMUNITY OVERVIEW

Describe the characteristics (such as geographic information, main sources of income, population size, and access to education and health services) of the specific community where this project will take place.

I den genomförda Community Assessment finns under punkt 2 ett utförligt svar på frågan.. Här ges endast en sammanfattning.

Kommunen Värmdö har 48 000 invånare och består av mer än 10 000 öar, varav ön Värmdö är den största. Ön har många små företag men många pendlar till Stockholm för sitt arbete. Det är god tillgång till skolor och vårdresurser i kommunen. Under del av året bor och besöker många sommargäster Värmdö.

COLLECTING COMMUNITY ASSESSMENT DATA

When you conducted the assessment, who in the community did you speak to? At least two different community representatives and beneficiaries who are not involved in Rotary (such as teachers, doctors, or community leaders) should be included in the discussions.

Bland de 15 intervjuerna som genomförts, har jag valt ett par framträdande politiker samt några tjänstemän från Länsstyrelsen och kommunen som arbetar med miljöfrågor, inte minst vatten. Vidare har engagerade personer från civilsamhället valts ut, som arbetar med miljöfrågor och ungdomar. Ett par berörda markägare intervjuas också. Inga personer från Rotary är bland de intervjuade.

When in the last year did the discussions occur?

Samtliga 15 intervjuer genomfördes under juni månad 2025.

What methods did you use to collect information from community members (such as community meetings, interviews, or focus groups)?

Intervjuer valdes som den huvudsakliga informationskällan. Tack vare goda kontakter mellan Rotaryklubbens projekt "Rädda Östersjön" och engagerade miljömänniskor i kommunen har täta kontakter och utbyte av information dessutom pågått sedan länge och pågår fortfarande.

TARGET POPULATION

Who will benefit directly from the project? List the groups that will benefit (such as schools, hospitals, vocational training centers, cooperatives, or villages).

Projektet strävar efter att bidra till en bättre miljö och till att Östersjön blir mindre övergödd. Det innebär att hela kommunens befolkning kommer att gynnas av projekt med våtmarker. Detta gäller särskilt våra ungdomar, som har ett långt liv framför sig och som vill leva i en fin miljö. De torde därför vara särskilt intresserade och gynnade av insatser för att förvalta och förbättra vårt omgivande hav (Östersjön) och vår miljö i sin helhet.

Describe the process of how the beneficiaries were identified.

Alla invånare i kommunen berörs av vår miljö och vårt omgivande vatten.

COMMUNITY STRENGTHS, NEEDS, PRIORITIES, AND PROJECT DESIGN

Describe what members of the community said matters to them during the assessment.

Alla intervjuade betonade värdet av vår fina miljö, med både vatten, skogar och djur. Många flyttade ut till Värmdö just av detta skäl. Att bevara och stärka miljön känns därför som en självklar uppgift. Kommunens resurser för naturvård är otillräckliga varför initiativ från civilsamhället uppskattas. Kommunen äger nästan ingen mark varför privata markägare ofta engageras när det gäller våtmarker. Trots det stora engagemanget för naturen från invånarna kan brister i kunskaperna om våtmarkers förmågor konstateras. Ett utbildningsbehov finns därför som bör vägas in i planeringen.

Describe the community's strengths and resources.

Antalet invånare i kommunen har ökat stadigt, men verkar nu stagnera. Antalet sommargäster är stort. Naturen och havet lockar och förståelsen för åtgärder som gynnar naturen är stort såväl hos allmänheten som hos kommunens styre. Kommunens satsningarna på miljön är dock otillräckliga och insatser från civilsamhället är nödvändiga för att nå goda resultat.

Describe any challenges and gaps in the community's behaviors, skills, and knowledge.

Kommunen har ett antal miljöansvariga med goda kunskaper och intentioner. Kommunens brist på egna marker hämmar dock möjliga insatser. Även anslagen för naturvård är beskurna.

What issues will the project address, and how does the community currently address those issues?

Projektet syftar till att minska övergödningen av öns omgivande vatten och Östersjön som helhet. Detta problem har successivt ökat sedan mitten på 1900-talet, mycket beroende på att för mycket gödning utnyttjats i jordbruket och att utdikningen av åkermarken gjort att del av näringen tillförts havet. Detta har idag förbättrats, men det tar lång tid att vända utvecklingen och de offentliga insatserna är idag otillräckliga. Kommunen har ont om egen mark. Att återställa och anlägga nya våtmarker behöver därför även involvera civilsamhället.

Provide the specific details of the project design and how it will solve these issues.

Projektet syftar till att identifiera och bekosta anläggningen av våtmarker i samverkan med kommunen och Länsstyrelsen. På ön Värmdö har identifierats ett stort antal möjliga våtmarker, både sådana som kan restaureras men även sådana som kan nyanläggas. Parallellt med detta måste information om värdet av våtmarker spridas till allmänheten. Många privata markägare måste övertygas om värdet av detta då kommunen bara har begränsade egna markområden.

Den första våtmark som projektet avser att ta sig an, är en våtmark på mark som ägs av Värmdö församling. Den 9 september 2025 togs beslut av Kyrkorådet att anlägga den föreslagna våtmarken. En förutsättning för detta beslut var att Rotary bekostar anläggandet av våtmarken. Projektet kommer att genomföras i samverkan mellan Rotary och Värmdö församling. Församlingen har åtagit sig att underhålla våtmarken.

För att anlägga våtmarken krävs både dispens från strandskyddet samt tillåtelse för vattenverksamhet. Detta beviljas av kommunen, som kontaktades redan under juni månad och som är positiva.

Planen för församlingens våtmark har framtagits av en expert på våtmarker, Sören Eriksson, som kommer att följa projektet "från start till mål". En lokal entreprenör kommer att genomföra alla grävningsarbeten och röjning av skog och sly.

För att presentera våtmarken för allmänheten planeras en gångväg genom våtmarken med skyltar som beskriver våtmarken och dess positiva påverkan på såväl Östersjön som den biologiska mångfalden.

Describe the long-term plan for the project (such as oversight, financial responsibilities, and expected behavior change) after Rotary's involvement ends.

Projektet skall öka medvetenheten om värdet av våtmarker och bidra till att anlägga eller restaurera flera sådana runt om på Värmdö. Detta ger positiva effekter både på ön (ökad biologisk mångfald och vattenrening) och på omgivande vatten (minskad övergödning med positiva effekter både i skärgården och ute till havs i Östersjön). Denna ansökan avser den första våtmarken som beskrivs ovan och som helt bekostas av Rotary. Planer för ytterligare två våtmarker har framtagits i samråd med Länsstyrelsen. Markägarna har ännu inte tagit slutlig ställning till dessa planer. Förhoppningsvis kan dessa våtmarker, efter beslut från markägarna, även realiseras i en fortsättning på detta projekt

Våtmarkerna måste underhållas för att behålla sin positiva inverkan. För vårt startprojekt vid Värmdö Kyrka, har församlingen åtagit sig att underhålla våtmarken. Detta sker främst genom att boskap betar av hela området. Tillsyn av flödena genom våtmarken behöver dock ske regelbundet.

För att öka allmänhetens kunskap om våtmarkernas positiva egenskaper berättar vår klubb om detta. Klubben är aktiv vid "våtmarkens dag" som genomförs årligen under april vid en av kommunens större våtmarker (Hemmesta Sjöäng). Vid andra lokala events är klubben närvarande och orienterar om Östersjön och då bl.a. om värdet av våtmarker. Vid den våtmark som skall anläggas planeras informationstavlor där våtmarken presenteras.

Med församlingen kommer framöver överläggningar att ske för att, genom olika event, locka besökare till våtmarken och där orientera om dess funktion och dess positiva påverkan på natur och hav.

ENVIRONMENTAL ASSESSMENT (FOR ALL ENVIRONMENT AND WATER, SANITATION, AND HYGIENE PROJECTS)

What are currently the greatest environmental threats to local land, air, water resources, and the ecosystem?

Östersjön, som omger hela Värmdö, lider av övergödning och brist på rovfiskar. Storspigg, en liten taggig fisk, har ökat enormt i antal. De äter både andra fiskars rom och även små kräftdjur, som i sin tur äter den grönska som finns i vattnet. Därför växer vackra vikar igen och blir dåliga badvikar och sämre för fiskarnas reproduktion.

Utfiskningen av Östersjön är ett stort problem då hela ekobalansen äventyras. Detta problem måste dock lösas främst genom samverkan mellan länderna inom Europeiska Unionen (EU) och beslut om inskränkningar eller förbud av storskalig industriell bottentrålning.

Övergödningen medför att tillväxten i havet ökar, vilket bl.a medför algblomning. Denna skapar ett otrevligt och ibland giftigt vatten där badning inte kan ske. När växterna dör och faller till botten måste de förmultna och behöver då syre. Pga mängden växter tar syret på botten slut och syrefria, "döda", botten blir resultatet. Där finns endast cyanobakterier och inget växt eller djurliv. De "döda" bottenarna har spritt sig över en stor del av Östersjön.

På land finns flera utmaningar med bristfälliga och gamla avloppssystem och soptippar samt utsläpp av kemikalier. Endast en mindre del av kommunens vatten uppnår god kemisk och ekologisk status.

List any cultural practices that are relevant to the project (such as agricultural techniques or traditions).

Omgivande vatten ansågs länge (för mer än 50 år sedan) kunna ta emot avfall och uttjänta hushållsföremål, t.ex kylskåp. Idag är medvetenheten stor, men det tar tid att reparera gamla "synder". Gödningen av jordbruket var inledningsvis alltför omfattande, så att mängder av näringsämnen flöt ut i Östersjön. Utdikningen av åkrarna och den då uppkomna bristen på våtmarker förvärrade situationen. Idag gödslas marker mera målinriktat och med bara så mycket gödning som behövs lokalt. Dessutom återställs många utdikade våtmarker.

What positive and negative environmental changes do you expect to result from the project?

Projektet vill bidra till att förbättra kvaliteten på vattnet (minska övergödning) samt stärka biologisk mångfald och bidra till klimatanpassningen. Projektet skapar även lokala ekosystemtjänster. Om våtmarker utväljs med omsorg och inte kolliderar med jordbruksintressen (vilket är fullt möjligt) medför projektet inga negativa konsekvenser.